

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 42/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om pension för lantbruksföretagare och till ändringar av vissa andra lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 17 oktober 2006 en proposition med förslag till lag om pension för lantbruksföretagare och till ändringar av vissa andra lagar som har samband med den (RP 196/2006 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Maritta Hirvi och överinspektör Carita Wuorenjuuri, social- och hälsovårdsministeriet
- utvecklingschef Maijaliisa Takanen, Pensionsskyddscentralen

- chef för juridiska ärenden Sonja Lilius, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA
- agrolog Kallepekka Toivonen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf
- jurist Jarmo Pätäri, Akava rf
- specialrådgivare Johan Åström, Finlands näringsliv rf
- socialpolitisk sekreterare Pirjo Väänänen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- jurist Heli Puura, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf
- direktör Rauno Vanhanen, Företagarna i Finland.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av Folkpensionsanstalten.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagstiftningen om arbetspensioner för lantbruksföretagare revideras. Strukturen i lagstiftningen om pensionsskyddet för lantbruksföretagare, som till innehållet i huvudsak är likadant som pensionsskyddet för löntagare, revideras att motsvara lagen om pension för arbetstagare. Ordalydelsen i enskilda bestämmelser preciseras och görs klarare. I lagen om pension för lantbruksföretagare görs även

ändringar som orsakas av lagen om pension för arbetstagare. Pensionsskyddet för lantbruksföretagare och löntagare förblir till innehållet i huvudsak likadant.

När det gäller ikraftträdandet föreslås att en separat lag om införande av lagen om pension för lantbruksföretagare stiftas. I lagen intas utöver bestämmelser om införande av lagen om pension för lantbruksföretagare också bestäm-

melser om att befrielse från försäkringsskyldighet upphör samt om rätt till deltidspension för lantbruksföretagare som är födda före 1947 och rätt till arbetslöshetspension för lantbruksföretagare som är födda före 1950.

I propositionen ingår även förslag till lagar om ändring av lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk, lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare, lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare, lagen om avträdelsepension, lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare, lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, lagen om ersättning till lantbruksföretagare för

självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen och lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare. Hänvisningarna till den tidigare lagen om pension för lantbruksföretagare i nämnda lagar måste ändras eftersom det i lagen om införande av lagen om pension för lantbruksföretagare föreslås att den tidigare lagen om pension för lantbruksföretagare upphävs.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2007 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2007.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Regeringens förslag om en översyn av pensionslagstiftningen för lantbruksföretagare är en revision av huvudsakligen teknisk karaktär som bringar klarhet i reglerna. Även om regeringen föreslår en ny lag om pension för lantbruksföretagare, föreslår den inte några betydande innehållsliga förändringar av lantbruksföretagarnas pensionsskydd. Den föreslagna nya lagen moderniserar och skapar klarhet i bestämmelserna om jordbrukarnas arbetspension.

De föreslagna lagarna innefattar vissa enstaka ändringsförslag som förbättrar pensionsskyddet. Dessa ändringar motsvarar de ändringar som godkänts i lagen om pension för företagare. Lantbruksföretagares sambor får bättre pensionsskydd eftersom regeringen föreslår en utvidgad definition av begreppet familjemedlem. Vidare är det meningen att man i fortsättningen ska kunna bevilja ålderspension retroaktivt för de tre månader som föregår pensionsansökan. Och slutligen ska ålderspensionärer som bedriver verksamhet som lantbruksföretagare enligt den nya lagen vara befriade från försäkringsskyldighet.

Parallellt med lagen om pension för arbetstagar och lagen om pension för företagare föreslår regeringen en bestämmelse enligt vilken lantbruksföretagare från och med 2008 ska få ett

årligt pensionsutdrag. Detta är en viktig ändring för lantbruksföretagarna eftersom utskicket i den nya lagen är kopplad till pensionstiden så till vida att man måste kräva rättelse av de uppgifter i registerutdraget som påverkar pensionen inom fem år. Pensionsanstaltens skyldighet att utreda de uppgifter som påverkar lantbruksföretagarens pensionsrättigheter begränsas retroaktivt till det aktuella och de fem föregående åren. Riktigheten av uppgifterna för tiden före det kommer inte att utredas, och de kommer att rättas till bara på grundval av en ostridig utredning från lantbruksföretagarens sida.

Utskottet välkomnar att pensionsanstalten årligen börjar skicka lantbruksföretagarna uppgifter om deras totala arbetsinkomst och intjänade pension. Registerutdraget kommer att ge jordbrukarna en bättre överblick över sitt pensionsskydd. Utskottet vill ändå framhålla att det krävs effektiv information för att lantbruksföretagarna ska känna till utdragets juridiska innebörd och veta hur viktigt det är att granska utdraget. Därför måste pensionsanstalten satsa på information i saken och avsätta tillräckliga resurser för informeringen.

Regeringen föreslår motsvarande ändringar i behörighetsbestämmelserna när det gäller förvaltningen av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som de som träder i kraft i fråga om ar-

betspensionsanstalterna vid ingången av 2007. Detta är en motiverad ändring eftersom det i framtiden blir möjligt att placera pensionstillgångarna med allt större risk. Det måste alltså krävas mer expertis av dem som fattar besluten.

Detaljmotivering

Lagförslag 1

17 §. Arbetsinkomsten av växtlig skogsmark. Utskottet föreslår en justering av ett felskrivet belopp i 1 mom. av den finskspråkiga propositionstexten.

114 §. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts uppgifter. I proposition RP 132/2006 rd, som också ligger inne för riksdagsbehandling, föreslås ändringar i lagen om pension för lantbruksföretagare och i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare. Riksdagsbehandlingen kommer att utmynna i att den föreslagna reformen i avvikelse från vad regeringen har föreslagit godkänns temporärt. Därför bör man i 114 § 1 mom. 10 punkten stryka hänvisningen till lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare, eftersom Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt inte i samband med RP 132/2006 rd föreslås få nya uppgifter som hänför sig till att verkställa nedsättning av försäkringspremier inom systemet för olycksfallsförsäkringspremier och till att genomföra gårdsbesök inom lantbruksföretagarnas företagshälsovård.

128 §. Revision. I denna paragraf motsvarar 1—3 mom. till sitt innehåll 17 c § 1—3 mom. om revision i den gällande lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969). De beaktar också de ändringar som följer av regeringens proposition med förslag till revisionslag och lagar som har samband med den (RP 194/2006 rd), som också den ligger inne för riksdagsbehandling.

Innehållet i 4 mom. motsvarar 17 c § 5 mom. i den gällande lagen om pension för lantbruksföretagare.

129 §. Förordnande av revisor. I denna paragraf motsvarar 1 och 2 mom. till sitt innehåll 17 d § 1 och 2 mom. om förordnande av revisor i den gällande lagen om pension för lantbruksföretagare. De beaktar också de ändringar som följer av den aktuella propositionen med förslag till revisionslag och lagar som har samband med den.

I 3 mom. föreslår utskottet en bestämmelse om Försäkringsinspektionens skyldighet att av Centralhandelskammarens pensionsnämnd inhämta yttrande om en revisors oberoende. Vidare har utskottet beaktat de ändringar som följer av propositionen om en ny revisionslag.

Paragrafens 4 mom. motsvarar innehållsmässigt 17 d § 3 mom. i den gällande lagen om pension för lantbruksföretagare.

Lagförslag 2

Under riksdagsbehandlingen av proposition RP 132/2006 rd godkändes vissa ändringar, och därmed föreslår utskottet ett nytt 4 mom. till 1 § i lagförslag 2. I det momentet får Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt nya uppgifter för 2007—2009. De gäller verkställande av försäkringspremienedsättningen inom systemet för olycksfallsförsäkringspremier och gårdsbesöken inom lantbruksföretagarnas företagshälsovård.

Lagförslag 8

17 §. Utskottet föreslår att hänvisningen i 4 mom. ändras så att den gäller nuvarande lag om företagshälsovård.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår social- och hälsovårdsutskottet

att lagförslag 3—7, 9 och 10 godkänns utan ändringar och

att lagförslag 1, 2 och 8 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

*Utskottets ändringsförslag***1.****Lag****om pension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

I AVDELNINGEN	17 §
ALLMÄNNA BESTÄMMELSER	<i>Arbetsinkomsten av växtlig skogsmark</i>
1 kap.	(1 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)
Lagens syfte	(2 och 3 mom. som i RP)
1 och 2 § (Som i RP)	18—21 § (Som i RP)
2 kap.	4 kap.
Lagens tillämpningsområde	Försäkringsavgifter
3—9 § (Som i RP)	22—30 § (Som i RP)
II AVDELNINGEN	III AVDELNINGEN
BESTÄMMELSER OM ORDNANDE AV FÖRSÄKRING	BESTÄMMELSER OM PENSIONER, REHABILITERING OCH GRUPPLIVFÖRSÄKRING SAMT OM VERKSTÄLLANDET AV DEM
3 kap.	5 kap.
Ordnanande av pensionsskydd	Pensions- och rehabiliteringsförmåner samt ersättning enligt grupplivförsäkringen
10—16 § (Som i RP)	31—66 § (Som i RP)

6 kap.	
Fastställande av pension	
67—85 § (Som i RP)	
7 kap.	
Ansökan om pension och beslut	
86—91 § (Som i RP)	
8 kap.	
Utbetalning av pension, dröjsmålsförhöjning och återkrav	
92—102 § (Som i RP)	
9 kap.	
Ändringssökande	
103—113 § (Som i RP)	
IV AVDELNINGEN	
LANTBRUKSFÖRETAGARNAS PENSIONSANSTALT	
10 kap.	
Pensionsanstaltens uppgifter	
114 §	
<i>Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts uppgifter</i>	
Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har till uppgift att sköta (1—9 punkten som i RP)	

10) uppgifter i anslutning till i lagen om företagshälsovård (1383/2001) avsedd företagshälsovård för lantbruksföretagare, på det sätt som föreskrivs i denna lag (*utesl.*).
(2—4 mom. som i RP)

115 §
(Som i RP)

11 kap.

Bestämmelser om Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts förvaltning

116—127 §
(Som i RP)

128 §

Revision

I fråga om revision av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt gäller vad som bestäms i denna lag och i revisionslagen (/). (*Utesl.*)

För revision av pensionsanstaltens bokföring, bokslut och verksamhetsberättelse samt förvaltning skall delegationen för en räkenskapsperiod i sänder utse minst två (*utesl.*) revisorer och revisorssuppleanter (*utesl.*). Minst en revisor och revisorssuppleant skall vara en i *revisionslagen avsedd*, av Centralhandelskammaren godkänd revisor *eller av Centralhandelskammaren godkänd revisionssammanslutning*. Revisorns uppdrag upphör vid det ordinarie möte som pensionsanstaltens delegation håller efter räkenskapsperiodens slut eller när en ny revisor har valts i dennes ställe.

Delegationen skall utse en revisor att såsom övervakningsrevisor sörja för att pensionsanstaltens bokföring och förvaltning övervakas effektivt under räkenskapsperioden. Dessutom skall en revisor eller revisorssuppleant utses till ställföreträdare för övervakningsrevisorn. Övervakningsrevisorn jämte ställföreträdare skall vara en i 3 mom *avsedd revisor*.

(4 mom. *utesl.*)

(4 mom. som 5 mom. i RP)

129 §

Förordnande av revisor

Försäkringsinspektionen skall på anmälan förordna en behörig revisor för Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, om *ingen revisor* har valts enligt denna lag eller revisionslagen eller om en revisor inte har behörighet *eller är oberoende enligt (utesl.)* revisionslagen *(utesl.)*.

(2 mom. som i RP)

Försäkringsinspektionen skall innan den avgör ett ärende som gäller oberoende enligt 1 mom. inhämta yttrande av Centralhandelskammarens revisionsnämnd. (Nytt)

Innan ett i 1 mom. nämnt förordnande meddelas skall pensionsanstaltens styrelse höras. Förordnandet gäller till dess att för pensionsanstalten i föreskriven ordning utsetts en revisor i stället för den revisor som Försäkringsinspektionen förordnat.

130—134 §
(Som i RP)

12 kap.

Fördelning av kostnaderna135—137 §
(Som i RP)

V AVDELNINGEN

SÄRSKILDA FÖRESKRIFTER

13 kap.

Utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter138—146 §
(Som i RP)

14 kap.

Vissa bestämmelser147—155 §
(Som i RP)**2.****Lag****om införande av lagen om pension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

(1—3 mom. som i RP)

Utöver vad som föreskrivs i 114 § 1 mom. 10 punkten i den nya lagen om pension för lantbruksföretagare skall Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt kalenderåren 2007—2009 ock-

så fullgöra de uppgifter som hänför sig till den i lagen om företagshälsovård (1383/2001) avsedda företagshälsovården för lantbruksföretagare och som det finns bestämmelser om i lagen om olycksfallförsäkring för lantbruksföretagare. (Nytt)

2—31 §
(Som i RP)

8.

Lag

om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 23 december 1981 om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) 2 och 3 §, 7 § 1 mom. 1, 2 och 4 punkten, 11 § 1 och 2 mom., 12 § 1 mom., 13 § 2 och 3 mom., 15 § 1 och 2 mom., 16 § 1 mom., 17 § 1—4 mom., 18 §, 21 § (*utesl.*) och 4 mom., och 22 § 1 och 2 mom.,

av dem 3 § och 7 § 1 mom. 2 och 4 punkten sådana de lyder i lag 977/1993, 7 § 1 mom. 1 punkten, sådan den lyder i lag 1283/2001, (*utesl.*) 11 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 1070/1990, 12 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1644/1992, 13 § 2 mom. och 15 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 924/2003, 13 § 3 mom. och 22 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1029/2004, (*utesl.*) 17 § 1—3 mom. sådana de lyder i lag 902/1996, 17 § 4 mom. sådant det lyder i lag 1043/1998, 18 § sådan den lyder i lagarna 1274/1997 och 936/2000, 21 § 1 mom. sådant det lyder i nämnda lagar 977/1993 och 902/1996, 21 § 4 mom. sådant det lyder i lag 1313/1989 (*utesl.*) och 22 § 2 mom. sådant det lyder i lag 724/2002 som följer:

2, 3, 7, 11—13, 15 och 16 §
(Som i RP)

17 §

(1—3 mom. som i RP)

Den försäkringspremie som uträknats i enlighet med 2 och 3 mom. nedsätts med 20 procent, om lantbruksföretagaren den 1 oktober året före det år som försäkringspremien avser har omfattats av företagshälsovård enligt lagen om företagshälsovård (1383/2001). För att lantbruksföretagaren skall få nedsättning förutsätts dessutom att det från det arbetsplatsbesök som avses i 12 § 1 mom. 1 punkten i nämnda lag har förflutit högst fyra år till den ovan nämnda tidpunkten. Undantag från den förutsättningen kan göras, om högst fyra år har förflutit sedan lantbruksfö-

retagaren anslöt sig till företagshälsovården, dock under förutsättning att avtal om arbetsplatsbesök har gjorts, och även senare, om det visas att besöket av orsaker som inte är beroende av lantbruksföretagaren inte har kunnat ske inom nämnda tid. Om inte annat följer av att försäkringen upphör, beviljas nedsättningen för hela kalenderår fram till utgången av det år under vilket förutsättningarna för erhållande av nedsättning upphör. (Nytt)

18, 21 och 22 §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

ShUB 42/2006 rd — RP 196/2006 rd

Helsingfors den 24 november 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Valto Koski /sd
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd
Pehr Löf /sv
Riikka Moilanen-Savolainen /cent

Aila Paloniemi /cent
Leena Rauhala /kd
Juha Rehula /cent
Paula Risikko /saml
Tapani Tölli /cent
Tuula Väättäin /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.